

Přednáška 10 – B. Martinů, L. Janáček, avantgardní směry

Bohuslav Martinů (1890 – 1959)

- narozen v Poličce, studoval a pak učil v Paříži (mj. V. Kaprálovou)
- do Československa se po 2. sv. v. už nevrátil
- formou neoklasik, vliv jazzu i folkóru
- 15 baletů : Řecké pašije, Hry o Marii
- kantáty : Polní mše, Otvírání studánek (pro dětský sbor)
- orchestr. skladba Památník Lidicím

Leoš Janáček (1854 Hukvaldy – 1928 Ostrava)

- studoval v Brně, seznámil se tam s hudebníkem Pavlem Křížkovským
- byl sbormistrem Besedy brněnské a Svatopluka
- sbíral písně lašského a jihomoravského folklóru
- v Brně založil varhanickou školu (dnešní konzervatoř)
- ženat se Zdenkou Schulzovou (jeho žačka), obě děti zemřely (ve 2 a 18 letech),
- autor tzv. *nápěvkové metody* (neboli nápěvková mluva- využíval přirozeného toku řeči (její intonace) při komponování oper) a tzv. *sčasovky* (současně znějící rytmy, přičemž jeden je živější než druhý).
- Z oper : Její pastorkyňa (nebo též Jenufa), Osud, Liška Bystrouška, Věc Makropulos, Káťa Kabanová
- 2 smyčc. kvarteta : Č. 1 Z Kreuzerovy sonáty a Č. 2 Listy důvěrné
- orchestr. skladby : Taras Bulba, Sinnfonietta
- Glagolská mše,
- Mužské sbory : Zápisník zmizelého, Potulný šílenec

Avantgardní směry

2. vídeňská škola

Skupina skladatelů, kteří v tvorbě začali uplatňovat nové kompoziční metody a techniky. Vzniká ve dvacátých letech a jejím zakladatelem je **Arnold Schönberg**. Dalšími členy byli **Alban Berg** a **Anton Webern**.

Schönberg byl autorem dodekafonické kompoziční metody (tzv. *dodekafonie*). Jejím principem je práce s řadou 12 tónů podle daných pravidel. Podle této metody pak komponovala řada autorů 2. poloviny 20. století.

Členové 2. vídeňské školy zahájili etapu artificiální (vážné) hudby, které se říká *Nová hudba* (po 2. sv. v.) V této nové epoše vznikají další nové kompoziční metody : kromě dodekafonie se uplatňuje:

- *serialismus* (Vychází z dodekafonie, pracuje se sériemi výšek, rytmů, dynamiky atd.)
Pierre Boulez
- *aleatorika* (Technika zakládající na prvku náhody při skládání i interpretaci díla)**John Cage**
- *hudba témbřů* (Založena na barvě, na výsledném zvuku, používání tzv. clusterů – tónových shluků) **Krzysztof Penderecki**
- *minimalismus* (od 60. let, proud v umění hud., výtvt., sloves. i filmu)